

SAKSBEHANDLER
Lars Erik Eibak Bru

VÅR DATO
17.04.2023

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
22/00621-4

DERES REF.
21/36633-10

DERES DATO

Se mottakerliste

Avslag på søknad om dispensasjon for oppsetting av minnestein ved Borre middelalderkirkested, gbnr 13/1 i Horten kommune - klageavgjørelse

Vi viser til Vestfold og Telemark fylkeskommunes oversendelse i brev av 2. februar 2022 av Horten kommunes klage av 25. januar 2022 over fylkeskommunens vedtak av 15. desember 2021 om avslag på kommunens søknad av 29. oktober 2021 om dispensasjon etter kulturminneloven for oppsetting av minnesteinen «Start» innenfor vedtaksfredet område ved det automatisk fredete kulturminnet Borre middelalderkirkested id75510, med kirke og kirkegård fra middelalderen.

Riksantikvaren beklager at saken ved en inkurie har blitt forlagt og derfor ikke har blitt behandlet tidligere.

Bakgrunn

Minnesteinen «Start» ble av Horten kommune satt opp høsten 2018 på gbnr 13/1, ca. 40 m sør for Borre middelalderkirkested som er automatisk fredet, innenfor avgrensningen av det vedtaksfredete området som omgir kirkestedet. Tiltaket ble gjennomført uten først å ha innhentet tillatelse fra kulturmiljømyndigheten. Forholdet ble anmeldt av fylkeskommunen i mars 2019. Minnesteinen ble krevet fjernet av Riksantikvaren i juli samme år. I august 2019 ble minnesteinen fjernet og området satt tilbake i opprinnelig stand.

I kommunens søknad av 29. oktober 2021 søkte Horten kommune om å få sette opp den samme minnesteinen på det samme stedet der den ble ulovlig plassert i 2018, alternativt noe lenger mot sør; begge plasseringer innenfor det vedtaksfredete området som omgir det automatisk fredete kulturminnet Borre middelalderkirkested. Minnesteinen ble opplyst å være en tilhøgd stein med

en høyde over bakken på 285 cm, og en bredde på ca. 65 x 65 cm. Det var ønsket å plassere steinen på et fundament av stein og betong med 70 cm dybde nedgravd i bakken i et hull med bredde og lengde på 1 meter og en dybde på ca. 1 meter. Rundt minnesteinen var det ønsket å legge belegningsstein i form av et fly.

Fylkeskommunen avsto søknaden med henvisning til at tiltaket både var å anse som utilbørlig skjemmende av det automatisk fredete kirkestedet etter kml § 3 første ledd og i strid med formålet med områdefredningen som omgir det automatisk fredete kulturminnet. Tiltaket ble vurdert som ikke akseptabelt ved Riksantikvarens krav om retting i 2019. Riksantikvaren har i e-post av 14. desember 2021 til fylkeskommunen uttalt at en ikke kan se at det har fremkommet nye forhold som skulle tilsi en annen vurdering. Fylkeskommunens avslag ble videre begrunnet med at minnesteinen ville introdusere et vesentlig nytt landskapselement innenfor områdefredningen, med en historiefortelling som ikke tilhører det automatisk fredete kulturminnet Borre middelalderkirkested.

Forvaltningsmyndigheten for automatisk fredete middelalderkirkegårder ble fra 1. januar 2020 overført fra Riksantikvaren til fylkeskommunen, mens Riksantikvaren fortsatt har forvaltningsmyndigheten for fredete kirker.

Nærmere om klagen

I sin klage viser Horten kommune blant annet til at den omsøkte minnesteinen har selvstendig kulturell og historisk verdi da den markerer den første nordmannen som fløy et motorisert fly i Norge. Videre at den aktuelle minnesteinen ikke kan vurderes som mer forstyrrende og skjemmende enn flere andre installasjoner i det samme området, herunder strømskap, lysstolper, skilt, informasjonstavler m.v., samt at minnesteinen vil bli liggende godt utenfor 5 meter sikringszone for det automatisk fredete kirkestedet, med både vegetasjon og vei/gang- og sykkelsti mellom seg og kirkebygget.

Fylkeskommunens vurdering

I oversendelsesbrevet fastholder fylkeskommunen sin tidligere vurdering i avslagsvedtaket.

Riksantikvarens vurdering

Riksantikvaren anser at det ikke er fremlagt nye forhold eller momenter som tilsier at de vurderingene som ble gjort da den da ulovlig oppsatte minnesteinen ble krevet rettet/fjernet i 2019, har tapt sin gyldighet. Vi ser det derfor ikke som nødvendig å gå dypere inn i klagers argumentasjon for allikevel å tillate det aktuelle tiltaket.

Konklusjon

Klagen gis ikke medhold.

Klageavgjørelsen er endelig og kan ikke påklages ytterligere, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd først punktum.

Vennlig hilsen

Anne-Judith Munthe-Kaas

avdelingsdirektør, leder av juridisk seksjon

Lars Erik Eibak Bru

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Horten kommune		Postboks 10	3191 HORTEN
Vestfold og Telemark fylkeskommune		Postboks 2844	3702 SKIEN